

RODOLJUB

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-
stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po
dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu
„Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne
vračajo.

6. števil. V Ljubljani, dne 18. marca 1893. III. leto.

Kranjcem na pomoč!

(Izviren dopis.)

Neznosni davki in slaba leta uničujejo ubogega kmeta! Kakor že znano, preti po nekaterih krajih Kranjske, vsled pomankanja in velicega uboštva, silna sovražnica človečanstva, lakota. Kakor smo čuli, je deželni odbor določil pomoč potrebnim, pa tudi državni zbor se je izrekel za nujno potrebno pomoč. Želeti je, da bi se te obljube začele že dejanski izvrševati, kajti nekatere družine je lakota začela že opominjati in ako ne dobijo pravočasno pomoči, morale se jej bodo udati. Večina bude do skrajne meje to gorje prikrivala ter to šele tedaj pokazala, ko bude v to z vso silo primorana. Umeje se, da nasledki tega bodo hude bolezni, katerim je treba prej ko prej v okom priti. Zatorej prosimo in opominjamo, da naj se brez odlašanja še pravočasno prihiti na pomoč.

Ne bodemo pretiravali, ako rečemo, da vlada ta in tam tako uboštvo, kakeršnega se nikdo ne spominja. Letina je bila silno slaba, ker črv je po nekod do cela vse uničil. Žito je bilo sila slabo, mesto krompirja pridelalo se je le nekaj lupin. Nahajajo se gospodarji, kateri bi bili, da je dobra letina, pridelalil do 400 polovnikov

krompirja, tako so pa pridelali 8 do 10 polovnikov krompirjevih lupin, ki niso niti za hrano niti za seme.

Po mnogih krajih kranjske dežele se mej kmetskim stanom v obče blagostanje ne pozna, pridelala se pri dobri letini, kakeršnih se pa skoro ne spominjamo, komaj, komaj za najnujnejše domače potrebe. Lahko je torej umévnó, v kako žalostnih razmerah životari večina kmetovalcev. Ni čudo, da je vsled tega zavládala neka tužnost, katera se, da resnico govorimo, spreminja počasi v nekak obup. Ljubezen do kmetijstva gine čimdalje bolj. Vsak, kdor le more, sili v druge kraje, k drugemu delu. Ogromna množina je vedno pripravljena izseliti se, bodi že kamor koli. To so pač silno slaba znamenja, katera nikakor ne služijo v ponos državi, v kateri se domačini, državljani, posestniki čutijo sužnje ali celo še slabejše. Odločno in opetovano povdarjamo, da, ako se ne bude od strani vlade začelo resno misliti, pa ne samo misliti, vsaj to se že davno godi, ako se ne bude začelo dejanski pomagati propadajočemu kmetijskemu stanu, prišlo bude do silno žalostnih razmer, česar nas sam Bog čuvaj. Kdor

LISTEK

Lov na šoje.

Spisal I. Metov.

(Konec.)

Prišli smo na Janežičev rob.

Cena pokaže smreko, — zapomnil si jo je na angeljsko nedeljo, ko je šel s svojo staro z Brezij — moj bratranec Tone vtakne sekirico ptičarico za pas in spleza kakor ververica na smreko. Malo hipov pozneje začne peti sekirica in vedno večje vejice in veje padajo na zemljo.

„Čajte, da prižgem luč, Janez, saj imate ogenj“, reče mi Jakšev Cena.

Kmalu je brlela pod gostim grmom svetilnica, midva pa sva sestavljala iz odsekanih vej kočó okrog smreke. Dva debela precej dolga kola podpirala sta njen obok.

„Lepo zatakните vse luknje, šoja ima zlodjevo dobro oko, kar čez bi šla, če bi kaj videla“.

„Stric, podajte mi limanice“, šepne Tone, ko je ohlišil smreko skoraj do tal, in spleza z limanicami zopet po rogovilicah, ki jih je pustil na drevesu, proti vrhu. V vsak, kake tri do štiri palce dolg precepljen ostanek veje pri deblu vtikujoč po jedno ali dve limanici, bliža se Tone zemlji.

„Tako, hopsa!“

„Torej hitro v kočó!“ ukaže Cena in zleze prvi pod hojevo streho, midva pa za njim. Precej hladno nam je bilo, zato smo si nagnili nekolikokrat steklenice k ustom in prigriznili nekaj koščkov kruha.

ima oči, naj gleda, kdor ušesa, naj posluša in kdor dolžnost, pa naj pomaga, da se še pravočasno zabranijo preteča zla.

Kakor se godi sedaj okolu Maribora in drugod, tako godilo se je po Notranjskem v predzadnjem poletju. Po vseh vaseh so se zbirali ljudje ter se odpravljali v Ameriko, to je v Brazilijo. Ošlo jih je mnogo, premnogo, več stotin. Nekateri so prav po nizki ceni vse svoje prodali, drugi dali so v zakup ali v najem in tako so si lastna, domača ognjišča podirali ter si vrata zaprli do nekdanj tako ljubljenega doma. Posebne sreče v Braziliji niso našli, pač nasprotno. Večina se je že vrnila, mnogi bi se pa radi vrnili, a primankuje jim potrebnega denarja za potne troške in tako žalostno životarijo v daljni tujini. Mnogo jih je pa tudi pomrlo in sicer največ otrok. Tako se je marsikatera družina razkopala in posestvo uničilo. Ali kljubu temu jih je še sila veliko za selitev močno vnetih, kar je očitiden dokaz, da živé v obupnosti.

Nekateri mislijo, da je pretesna naselitev kriva izseljevanju, ali to ni prava misel, to ni resnica. Pri nas,

kakor sploh v celi naši državi, je še obilo praznega, neobdelanega, to je, neplodovitega sveta, v obče je pa le sila malo zemljišč, koja so popolnoma pravilno ter umno obdelana, ali bolje rečeno, ki se popolnoma umno obdelujejo. Pri nas teh vsaj skoro ne poznamo, kajti kjer ni primerne, potrebne štrevila blaga ali govedi, tam tudi potrebnega gnoja ni, kjer pa tega ni, tam o umnem gospodarstvu pač ni govora. Tako primankuje tudi prepotrebni delavnih močij, ker večina je odločena, da mera vojašnice pometati ter po slamicah polegati. Potrebno število živine si bode zamogel kmetovalec le tedaj napraviti, ako mu ne bode vladá vsakega krajcarja sproti za silne davke iz rok ali žepa pobrala. To pa bode le tedaj mogoče, ko se ne bode vse kar leze in gre, sililo pod orožje, tedaj, ko se bode puščalo kmetske sinove pri potrebnem domačem delu. Kdaj pa bode do tega prišlo! Na to odgovoriti je težavno. Le to se dá trditi, da zgoditi se mora, naj si bode že to prej ali slej.

Politični pregled.

Državni zbor je te dni končno vender rešil državni proračun za leto 1893. Razprava je trajala skoro štiri mesece. Tudi slovenski poslanci so se je nekoliko udeležili, kakor smo že omenjali, zlasti marljiva sta bila poslanca Spinčič in dr. Laginja. V zadnjih sejah so slovenski poslanci stavili troje interpelacij na vlado, o interpelaciji dra. Ferjančiča zaradi počenjanja okrajnega glavarja celovškega Mac Nevina zoper slovensko stranko in slovensko uradovanje, govorimo na drugem mestu; goriški poslanec grof Coronini interpeliral je vlado zaradi goriškega pokopališča in zaradi protijavstrijskih demonstracij, kakoršne se sploh na Primorskem kaj pogostoma dogajajo, ne da bi vlada tega zapazila. Državni zbor je tudi že rešil trgovinsko pogodbo mej našo državo in sosedno Srbijo ter nekatere druge manjše predloge, a če presodimo vse delovanje z našega stališča, moramo od-

kritosrčno izpovedati, da našemu slovenskemu narodu ni to delovanje niti v gospodarskem, niti v političnem oziru v korist in zato gledamo na državni zbor z bridkim posmehom, dobro vedoč, kar ta stori, ni vredno piškavega oreha. — Ves čas po novem letu predsedoval je državnemu zboru podpredsednik Chlumecky, ker predsednika dra. Smolke ni bilo na Dunaj. Mož je že star nad 80 let, skoro gluh in oslabel in torej ne več sposoben za to mesto. Sedaj se misli res odpovedati predsedstvu. V državnem zboru je bil tudi govor o južni železnici. Vsak Kranjec, kdor ima kaj opraviti z železnicami, vé, da je ravno južna železnica storila kranjski trgovini največ škode; da je ta železnica slabo upravljana, dokazali so mnogi nemški govorniki, a proti njim se je oglasil kranjski poslanec kanonik Klun in hvalil južno železnico čez vso mero. Židi so bili njegove hvale grozno

Na to vzame Jakšev Cena „čvin“ v usta in kmalu so odmevali tožni čukovi glasovi po gozdu.

„Danes morajo vse pasti“, omeni tiho Cena, odpočivši si nekoliko, „ti Tone, pojdi zdaj tle gori na rob in vabi, a ko jih začutiš, vrni se takoj sem“.

Tone je gotovo že davno pričakoval tega povelja, kajti urno se je izmuznil iz kočé in pod njegovimi nogami pokajoče vejice so naznanjale, da gre hitro proti robu; kmalu je vabil njegov „čvin“ s svojim zategnjenim potem naglim in zopet zategnjenim glasom „tíuuuviv, tivív, tivív, tíuuuvív!“ šoje na — limanice.

„To vam bo ptičar, Janez, vaš bratranec, čvin mu poje, kakor pravi čuk“, reče mi stavec, — „glej ga, vraga, zakaj je šel sedaj bolj doli? Ali slišite, zdaj vabi precej daleč tam. To pa ne bo dobro!“

Svetlo je postajalo vedno bolj in bolj. Čvin v da-

ljavi je utihnil že davno. V tem hipu privrši nekaj po zraku. Top! padlo je na zemljo poleg kočé. Cenetova od razburjenosti tresoča se roka seže ven in privleče šoje notri, imela je limanico v krempljih in pod perutama. — Z ušesi in usti sva poslušala, bo-li še katera padla, niti ganila se nisva — ali zaman! — —

Tam izza Sebéj pokukalo je solnce, ne daleč od kočé, na pašniku pa zažvenklja kravji zvonec in pastirjev glas odmeval je v tihi gozd. Za šoje je bil čas že proč!

„Saj pravim — od pol zlodeja!“ besnel je Cena, „kam je neki Toneta neslo? Ali sme kak človek vedeti, ali videti, da imamo trije — jedno šoje! saj pravim, od pol zlodeja! Čez kateri rob so vender letele?“

Toda Toneta ni bilo nazaj. Cene spleza na smreko, pobere limanico, vtakne jih v tulec, priveže ubito šoje na vrvice in jo vrže čez ramo.

veseli, čeprav so vedeli, da hvali Klun južno železnico zato, ker je v rodu z nje ravnateljem. Še noben slovenski poslanec ni bil tako brez srama, da bi bil hvalil podjetje, ki dela njegovim volilcem velikansko škodo, samo zato, ker je on v zvezi z upravniki, če le kanonik Klun je padel tako nizko. — V državnem zboru se je nedavno začelo nekaj govoriti o sporazumljeni mej Čehi in Nemci, in te govornice še dosedaj niso utihnile, ampak se ponavljajo vedno znova. Ali bo kdaj iz te moke kaj kruha, tega ne vé nihče povedati. — Na Ogerskem ima vlada zaradi cerkvenih rečij težavno stališče. Vlada hoče uvesti versko ravnopravnost, podražaviti krstne matice in uvesti civilni zakon, to se pravi, da bi vsak, kdor se poroči, moral to naznaniti posvetni gosposki. Radi tega se je unel hud boj, kateri se ne bo

tako kmalu polegel. — V Srbiji so bile te dni volitve v skupščino; kdo je zmagal, še ni znano, a naj je zmagala vladna ali takoimenovana radikalna stranka, velike večine ne bo imela nobena in zato še ne bo hitro konca domačim homatijam. — Rusija se pogaja z Nemčijo zaradi trgovinske pogodbe. — Na Angleškem se vse zanima za predlogo o samostalnosti Irske, a predno bo ta rešena, bo minolo še več mesecev. — Na Francoskem se vrši sedaj kazenska obravnava zoper tiste poslance in ministre, ki so se dali podkupiti od upravnikov panamske družbe. — Na Španjskem so bile minoli teden volitve v državni zbor. Zmagala je vladna stranka. — Italijanski kralj in kraljica slavita v kratkem srebrno svojo poroko, za katero se delajo velike priprave.

Dopisi.

Iz Novega Mesta 13. marca. [Izv. dop.] (Naša bolnica.) Kmalu bodeta gotovi dolenjski železnici in tako bo ostalemu svetu odprt zopet lep, od narave mnogostransko obdarovan del mile naše domovine. Novo življenje se bo začelo v tej pozabljeni Dolenjski, novi ljudje bodo prišli sem in zbudili ter oživili nov promet. Državna vlada in deželno zastopstvo bi že zdaj lahko pripravila prebivalstvo na te nove razmere ter mu pomogla v marsikaterem oziru. Tako n. pr. v sledečem: Visokočastiti red usmiljenih bratov je uvidel potrebo, da se ima za Dolenjsko ustanoviti javna bolnica; usmiljeni bratje imajo v svoji sredi zelo izvedene može, ki dobro preudarijo, predno kaj novega začno. Slišati je, da že poizvedujejo in se dogovarjajo, kje bi se imela ta bolnica sezidati. Ti prijatelji človeštva so si izbrali Novo Mesto za sedež bolnice in hočejo ondu postaviti bolnico za moške bolnike.

V Novem Mestu je bila javna bolnica že najmanj 100 let neobhodno potrebna, zdaj, ko se bo tukaj vsled železnične zveze začelo vse drugačno življenje, je ista

brez dvoma še bolj potrebna. Naš deželni zbor je imel na večkratna dotična vprašanja gledé ustanovljenja deželne bolnice v Novem Mestu vedno isti, čez vse pametni odgovor, da uvidi potrebo take bolnice, da pa ima za Dolenjsko premalo denarja na razpolago. Gotovo je lepo, če se bela Ljubljana v novejšem času na vse strani lepša in razširja, a Kranjska bo dobro vladana in oskrbovana, kedar ne bo imela samo velikega in bogatega glavnega mesta, temveč tudi več bogatih manjših središč, kakor n. pr. Novo Mesto, Kočevje, Kranj itd. Znano je, da bogatin lahko plačuje več davka kakor siromak in gotovo je tudi, da bi si dežela to, kar bi žrtvovala za naprave v zapuščeni Dolenjski, lahko v kratkem nazaj dobila pōtem večjih davkov, katere bi potem lahko tirjala od bogatejših Dolenjcev. Tu so se splošno znani prijatelji človeštva, usmiljeni bratje, spomnili središča Dolenjske ter sklenili, tukaj ustanoviti javno bolnico. Pristrčno se radujemo te veselé novice, ker se bomo v slučajih raznovrstnih boleznij vsaj lahko zanesli na izdatno zdravniško pomoč in ker vemo, da bo bolnica Novemu Mestu in

Na robu snideva se — z Ropkom in njegovim sinom. Imela sta kakih 20 šoj na trti.

„Da bi te hentej, Cena, koliko sto jih je pa padlo?“ vpraša Ropk Ceneta, „misliš, da jaz ne vem, kje leté šoje? Pa si me še sinoči hotel na led speljati, ha, ha!“

„Seveda, če je Tone za te vabil!“

„Ni res! saj ga še videl nisem.“

„Boš ti meni to pravil, kje pa je bil drugje?“

Šli smo skupaj proti bližnji vasi. V Kovorji zvonilo je k prvi maši. Pred Ovsénjekom zakliče nam znan glas — Tonetov — iz skedenja: „Odprite mi skedenj!“

Takoj smo vedeli, kaj nam je početi. Ropk in jaz greva v hišo in kupujeva brinjevca. Cena pa reši mej tem mojega bratranca iz neradovoljne ječe.

Sedaj se nam razjasni vse. Tone je pač nekolikokrat zacvilil, potem se domisli Francike in gré k nji v vas.

Ravno sta prav sladko kramljala, ko zaropoče nekaj v hiši in ju tako oplaši, da zapre deklé hitro okno, on se pa skrije v odprt skedenj. Nekdo pride na dvorišče ter zaklene skedenj. To je vse.

To pa je še Ropka takó ganilo, da nam je odstopil nekaj šoj.

„Koliko pa jih je padlo?“ vpraševali so nas Tržičani. Mi smo jim pa ponosno kazali bogati plen.

Prihodnji predpust šla sta Jakšev Cena in moj bratranec zopet na Hudo, pa ne na šoje, ampak po Franciko, katero je Ovsénjek rad dal poštenemu, pridnemu kosarju.

njegovi okolici na leto spravila precejšnje svotice denarja v promet. Usmiljeni bratje razpolagajo sicer čez marsikak tisočak, toda ker imajo na mnogih krajih svoje naselbine in bolnice, za Novo Mesto seveda ne morejo Bog ve koliko žrtvovati. Ravno zato nameravajo ustanoviti samo oddelek za moške bolnike, — in naše žene ostanejo v zdravstvenem oziru še vedno na starem stališču. Pač bi bilo pričakovati od državne vlade in deželnega zastopstva, da pomagata visokočastitim usmiljenim bratom pri ustanovitvi bolnice v Novem Mestu z vsemi pomočki, ki so jima na razpolago; zlasti deželno zastopstvo naj bi si štele v svojo dolžnost, pomagati usmiljenim bratom pri njih človekoljubnem podjetju z vsemi svojimi močmi, ker je isto za Dolenjsko ravno v tem vprašanju toliko let naravnost pozabilo. Dežela naj v zvezi z usmiljenimi bratji deluje na to, da se v Novem Mestu ustanovi javna bolnica v velikem obsegu in tudi za ženske bolnike ter naj pri tem ne gleda na 50.000 gld., saj bo s tem pomagala, da bo na leto morebiti ravno toliko prišlo v promet velikega okraja Novomeškega; ne šteti naj se tam, kjer bi bila štedljivost naravnost kvarna.

Kranjska ni od narave uboga dežela, uboga je le zato, ker se njena naravna bogastva zadostno ne izkoriščajo. Prosimo torej v imenu prebivalstva velikega novomeškega okraja in cele spodnje Dolenjske visoko vlado in deželni zastop, da naj nikar ne zamudita ugodne prilike, temveč stopita z visokočastitimi usmiljenimi brati hitro v sporazumljenje glede ustanovitve javne bolnice v Novem Mestu, kajti rešiti je vprašanje, če se naj sezida bolnica v večjem ali manjšem obsegu, če se naj pomaga ubogemu prebivalstvu v veliki ali majhni, v zadostni ali nezadostni meri. Če bodo usmiljeni bratje v Novem Mestu z lastnimi sredstvi sezidali javno bolnico, bi imela ista najbrž le majhen obseg, — mi Dolenjci pa bi morali potem za vedno opustiti upanje, da dobimo kdaj večjo, ki bi imela večjo veljavo za prebivalstvo Dolenjske.

Iz Zagorja ob Savi dne 10. marca. [Izv. dop.] (Volitev župana. — Ceste.) Hudi časi nastopili so za našo, sicer primerno tiho topliško in zagorsko dolino. Ne samo, da premogarji nekako sumljivo skrivnostno ugibajo, kaj gospodje menijo, da bi se „podpisali“, ne da

se jim povedó uzroki, zakaj in čemu. Ni jeden si ne upa in rajše popusti košček zemlje, kjer si je sicer pridelal potrebno zelenjavo, in čaka, kaj bo čas prinesel. — Tudi posestniki in prebivalci okraja čakajo nestrpno udarca ure, katera jim bode prinesla vest o volitvi novega župana. Videli smo, koliko je napredovalo naše slovensko Zagorje v kratkem času. Narod se zaveda vedno bolj in bolj, torej je naravno, da vzmehi tako imeniten dogodek, volitev novega župana, srce vsakega tukajšnjega prebivalca. Želja nas vseh je jedna, da bi dobili vrlega, poštenega, našega, narodnega moža za župana, kateri bi podpiral vsa naša narodna podjetja, kateri bi bil naš voditelj, naš oče, kateremu bi v srce segale ravno tako besede bornega kmetovalca, kakor one gospoda v suknji, kateri bi nas vodil po sredi pota ne oziraje se ne na desno, ne na levo, — župana, v katerega bi stavili vse svoje zaupanje, in kateremu bi bilo županstvo sveta naloga, katero bi vestno roševal. Rojaki! roko na srce — in volite! Kar vam svetuje vest, to storite, saj vam ne bode težko, saj imamo malo mož teh zročnostij, da bi vam vstrezali v vsem. Upamo, da, ako volite jednega ali drugega, da bode naš, kakeršnega si želimo, da bode gledal na prid in korist vsega okraja, da nam bode v prvi vrsti pospešil ustanovo nove ceste, katere smo najbolj potrebni za promet kupčijski, sosebeno v topliški dolini, ki ima čez 3000 duš. Nevarnost sedanje ceste, pri kamnolomih za apnenice, se viša od dne do dne. Minoli teden zdrobila je odstreljena skala nekemu siromaku nogo; revež je sedaj v Ljubljanski bolnici, da mu nogo odvezemó. Dan na dan pa je kupčijsko blago in živina v nevarnosti, isto tako tudi tuji, katerih pride vsako leto tolikanj po kupčiji. Cesta je potrebna poprave tudi rade živine, ki toliko trpi po hribu, ko bi par metrov nižje čisto po ravnini vozila, in si pot za pol ure prikrajšala. Saj stara cesta ostane za porabo Zagorsko ravno to, kar je, ker vsak, kdor bo hotel v Zagorje k cerkvi, pojde prej in pozneje po tej strani. Torej v naprej pozdravljen navdušeno in iskreno naš novi župan s pristavkom, da bode naš, naroden, da nas bode vodil po zakonu in z narodnim duhom.

Slovenske in slovanske vesti.

(Osebnosti.) Mariborski kanonik Franc Kosar je imenovan stolnim dekanom v Mariboru. Zdravnik dr. Anton Schiffrer naselil se je v Ribnici in prevzame začasno tudi mesto železniškega zdravnika. Odvetniška zbornica v Gradcu odvzela je dr. Franu Strafelli, advokatu v Ptaju, pravico izvrševati advokaturu.

(Poštne zadeve.) Vas Avber na Krasu, ki je dozdej spadala pod pošto v Štanjelu, priklopila se je pošti v Dutovljah pri Sežani. — Županstvo v Čepovanu na Goriškem pritožilo se je pri poštne vodstvu v Trstu proti nepravilnemu napisu na poštne pečatu in prosilo,

da se sedanji pečat nadomesti z novim, ki bode imel jedino le napis: Čepovan. Tako naj bi storila povsod slovenska županstva, kjer se pačijo poštena domača imena krajev.

(Okrajno sodišče v Cerknici.) Pred kratkim mudila se je v Cerknici posebna komisija, da preskrbi za novo sodišče potrebne prostore. Komisija si je ogledala razna poslopja in se naposled odločila za hišo g. Jožefa Milavca, najprostornejšo in v vsakem oziru za sodišče najpripravnejšo v Cerknici. Kakor čujemo, prodal je g. Milavec svojo hišo za 20.000 gld., tako da zdaj nič več ne ovira fakične ustanovitve sodišča.

(Nezadovoljni kranjski Nemci.) V severozahodnem kotiču naše kronovine leži tržič Belapeč, čigar prebivalci so večinoma Nemci. Na slovensko manjšino se tam nihče ne ozira; v cerkvi so samo nemške propovedi, v šoli je učni jezik samo nemški, županstvo uraduje samo nemški, državni uradi občujejo z Belopečani samo nemški, skratka, vse je tako, kakor da stoji Belapeč na pruskih tleh. Neznatno številce naseljenih Slovencev se ne gane in ne ruši nemškega karakterja tega tržiča, in vendar so Belopečani nezadovoljni. Kakor čujemo, mislijo prositi združenja s Koroško in so se obrnili do koroških poslancev, naj njih prošnjo podpirajo na pristojnih mestih. — No, tako hitro pač ne pojde!

(Priljubljen okrajni glavar.) Občinski odbor turjaški je v seji dné 12. marca t. l. z 11 proti 6 glasom sklenil, da se c. kr. okrajnemu glavarju v Kočevju, dr. pl. Thomannu o svojem času podeljeno častno občanstvo razveljavi in ime dr. Thomanna izbriše iz zapisnika častnih občanov, vse to v primerno priznanje zaslug, katere si je ta gospod pridobil za okraj sploh, zlasti pa za Turjak.

(Bralno društvo na Bledu.) Na podlagi potrjenih pravil sešel se je 5. t. m. osnovalni občni zbor „Bralnega društva na Bledu“ ter volil odbor, in določil časopise, na katere se naroči društvo. Društvo šteje do sedaj 30 članov, med temi so nekateri pokrovitelji in ustanovniki, ostali pa so letniki. Bog daj, da bi se to mlado in za Bled prepotrebno društvo krepko razvijalo in širilo omiko ter vzbujalo narodno zavest.

(Kmetijska bralnica v Novemestu.) Koj prvo nedeljo, ko se je odprla kmetijska bralnica, zbralo se je nad 100 gospodarjev iz vse okolice. S tem so pokazali očito, da jim je mar za nepredek in da se brigajo za zboljšanje svojega gmotnega stanu. S primernim nagovorom odprl je bralnico načelnik kmetijske podružnice Novomeške g. V. Rohrman ter razložil korist tacih bralnic. Podružnica hode skušala prirejati vsaj vsak mesec primerne poučne govore, katerih naj bi se obilo udeleževali kmetijski gospodarji. Gospod dr. Poček razlagal je nekatere ukaze in zakone, tikajoče se davčnih olajšav za vinogradnike, katerim je trtna uš pokončala vinograde. Pri tej priliki sprejela je podružnica mnogo naročil na semena in drugo blago. Bralnica utegne prav blagodejno uplivati na razvoj gospodarskega napredka v Novomeški okolici.

(Železnica v Bohinj.) Ministerstvo je dovolilo podjetniku Alojziju Prašnikarju, da se loti pripravljalnih del za zgradbo železnice v Bohinj.

(Mac-Nevin v državnem zboru.) Celovski okrajni glavar Mac-Nevin, o čigar počenjanji zoper koroške Slovence smo zadnjič govorili, dal je poslancu dr. Ferjančiču in tovarišem povod, da so v državnem zboru dné 10. marca stavili nastopno interpelacijo:

„Županstvu v Kotmarivasi na Koroškem došla je od c. kr. okrajnega glavarstva v Celovci naslednje, od c. kr. okrajnega glavarja Mac-Nevina podpisana naredba z dné 10. februarija 1893, št. 2700: „Prilagaje

s slovenskim poročilom z dné 31. januarija 1893, št. 100 predloženi zapisnik odborniške seje z dné 15. januarija t. l. kateri pa sicer jasno dokazuje, da občinskemu predstojniku slovenski pismeni jezik ne teče gladkeje nego nemški naznanja se občinskemu predstojništvu, da se ima v vseh zadevah izročnega delokroga v službenem občevanju s c. kr. okrajnim glavarstvom v smislu obstoječih naredeb tudi v bodoče posluževati nemškega jezika. Nemški dopisi katere koli vrste se morajo, kakor ob sebi umevno, vzprejemati. V ostalem opozarja se občinsko predstojništvo na odločbo koroškega deželnega odbora z dne 1. februarija 1893, št. 1091 občinskemu predstojništvu v Bilčovesi, kateri odlok je doslovno natisnjen v „Klagenfurter Zeitung“ z dné 11. februarija 1893, št. 34.“ — Z ozirom na to, da se je s tem poseglo v pravo avtonomnih občin, določati svoj uradni jezik, in da se dela to določanje odvisno od poljubnosti političnih oblastev, vprašajo podpisanci: Ali je ta dogodba c. kr. vladi znana in misli-li čim prej od-pomoči?“ Prav radovedni smo, kaj bo minister odgovoril, kajti če mu je res kaj za pravico, moral bi preširnega glavarja strogo kaznovati. Bomo videli.

(Železnica Tržič-Červinjan) se bode začela na sedanji postaji Tržiški (Monfalkon) in se pred Ronkami odcepi na levo proti morji. Cela proga bode dolga 16½ kilometrov. S Tržiške postaje se bode zgradila še druga 2½ kilometrov dolga železnica do pristanišča Rosega na jugovzhodni strani od Tržiča. Za vsa dela in za postranske stroške je proračunjen znesek 1,656.000 gld. Ako se dodela še železnica od Červinjana do italijanske meje kar bi stalo 300.000 gld., bode to najkrajša zveza z Italijo mej Trstom, Gorico in Benetkami. Vendar pa Gorica izgubi mnogo, ker bi ostala na strani. Dograditi se mora železnica v poldrugem letu potem, ko se je dala koncesija.

(Mariborski mestni zastop in družba sv. Cirila in Metoda.) Mestni zbor v Mariboru se namerava upirati družbi sv. Cirila in Metoda, ki hoče ustanoviti slovenski otroški vrtec v Mariboru. To spet kaže nemško pravičnost proti Slovincem. Koliko svojih zavodov ima nemški „šulverein“ v Ljubljani, ne da bi se bil mestni zastop slovenski upiral proti njih ustanovitvi, kakor se zdaj mariborski nemški zastop hoče jedinemu slovenskemu otroškemu vrtcu v tem mestu.

(† Gregor Jereb.) Dné 5. t. m. umrl je v Trstu po kratki bolezni c. kr. brzojavni oficijal g. Gregor Jereb. Pokojnik bil je vrl in odločen narodnjak in obče priljubljen dober družabnik. Služboval je poslednji čas v Pazinu in v Trstu. Dlje časa bil je marljiv povrjenik „Slovenske Maticae“ Tudi kot pisatelj oglasal se je večkrat s srečnim vspehom v raznih listih. Bodi mu časten spomin in lahka zemljica!

(Obsojeni Lahoni.) Lani napravili so razni hrvatski rodoljubi skupen izlet v Lindar pri Pazinu. Pazinski Lahoni so telaj napadli nekatere izletnike in prišlo bi bilo lahko do večjih izgredov, da niso izletniki vse mirno pretrpeli in se napadnikom umaknili. Začetkom tega meseca stali so nekateri srboriti Lahončki pred okrožnim

sodiščem v Rovinju in to jih je zaradi napada na hrvatske izletnike obsodilo na kazen od 3 do 6 tednov. Upati je, da si bodo lahonski fantalini zapomnili, da ni smeti napadati poštenih in mirnih ljudi.

(Goriško-Ajdovska železnica.) Te dni odpošlje deželni odbor goriški načrte te v projektu končane železnice na dotično mesto, da pridobi koncesijo. V načrtu zaznamovane so nastopne postaje: Gorica, Bilje, Renče, Dornberg, Selo, Kodrovi, Vel. Žablje, Ustje in Ajdovščina.

(Važna sodba upravnega sodišča.) Pri ozadnjih občinskih volitvah v Tolminu je ondotni okrajni glavar brez vzroka zavrnil volilno komisijo, sestavljeno po določbi zakona od župana, in navzlic vsem ugovorom izsilil, da se je imenovala druga. Vrh tega je okrajni glavar sam čital imenik kandidatov in sicer z jako tihim glasom. Pritožba na namestništvo v Trst zoper tako počenje okrajnega glavarja je bila zavrtna, zato so se dotični volilci pritožitelji obrnili do upravnega sodišča, katero je te dni razpravljalo to stvar in razsodilo, da župan ni bil primoran ustreči okrajnemu glavarju glede volilne komisije; če je okrajni glavar želel drugo komisijo, naj bi bil župan to željo odbil. S tem pa, da je okrajni glavar sam čital imenik kandidatov, s tem je kršil § 24. obč. volilnega reda in zato je upravno sodišče na podlagi § 7. tega zakona ugodilo pritožbi tolminskih volilcev.

(Pogozdovanje Krasa v tržaški okolici.) V zadnji seji primorskega planinskega društva govorilo se je o dosedanjih uspehih pogozdovanja Krasa na Primorskem. Kras je bil nekaj ves pogozden. Komisije za pogozdovanje niso mogle delovati tako uspešno, kakor bi bilo želeli, ker niso našle vsestranske podpore. V nekaterih krajih je bilo prebivalstvo celo protivno, a tudi v tem oziru se je zdaj že mnogo zboljšalo in občine podpirajo prizadevanje komisij. Posebno veliko storilo se je v tržaški okolici. Zadnjih deset let zasadilo se je 3.600.000 dveletnih črnih borovcev in pogozdilo 450 hektarov goličav. Dalje je za pogozdenje še določenih 140 hektarov, katero delo se bode dovršilo v petih letih. Od Bazovice do Kontovelja so že pogozdeni vsi rebri. V kakih 20 letih kazal

bode Kras vso drugo podobo, ako se bode delalo vstrajno naprej, kakor do zdaj. Zanimivo predavanje vsprejeli so mnogoštevilno navzoči člani društva z živahnim odobravanjem.

(Znamenito slavnost) praznovali so te dni hrvatski rodoljubi v Zagrebu. Doslej je bila narodna stranka hrvatska, ki se upira madjarski prevladi, razcepljena v dve skupini, jedno je vodil veliki škof Strossmayer, drugo pa dr. Ante Starčević. Obe stranki sta sprevideli, da je le na škodo narodu in domovini, če se prepirata in koljeta med seboj in zato sta se združili in zjediniili. To je za Hrvatsko jako znamenit dogodek in poznavajoč tega zjedinenja važnost, priredili so zagrebški meščani in vseučiliščniki v nedeljo lepo slavnost, katere se je udeležilo nad tisoč ljudij. Te slavnosti, pri kateri so se spominjali tudi slovenske napredne stranke, udeležili so se najodličnejši hrvatski možje duhovskega in svetnega stanu. Navdušenje za slogo je toliko, da se je nadejati uspešnega napredovanja zjedinenih strank v korist in v slavo Hrvatski.

(Zagrebški nadškof.) Že dve leti je minilo, kar je umrl zagrebški nadškof, a še do sedaj ni dobil naslednika. Madjari bi radi na to mesto spravili svojega moža, papež pa se brani. Sedaj se zopet imenujeta dva škofa, katerih jeden ima priti za nadškofa v hrvatsko stolico. Prvi je vojaški škof Belopotocky, pošten mož brez političnega prepričanja, drugi je sedanji nadškof v Sarajevu, Stadler, dober Hrvat in prijatelj Strossmayerov. Kateri od njiju je poklican, zasesti nadškofijsko mesto zagrebško, se ho baje odločilo o Veliki noči.

(Tolarji po dva goldinarja in tolarčki po četrtr goldinarja.) ki so se doslej kovali vsled cesarskega pamenta z leta 1857, ostanejo v prometu samo še do konca maja meseca t. l., po tem času jih v zasnobnem prometu ni več sprejemati kot plačilo. C. kr. blagajnice in uradi pa jih bodo sprejemali pri plačilih in v zameno še do dne 31. julija, a izdajati jih ne smejo več. Od dne 1. avgusta naprej pa nima država nikakeršne dolžnosti, da sprejema take novce.

Razne vesti.

(Za papežev jubilej) došlo je v Rim daril za kakih 9 milijonov lir. Iz Avstro-Ogerske 1 1/2 milijona, z Angleškega 1 1/6 milijona, z Nemškega 350.000, s Francoskega 225.000, iz Amerike 750.000, s Španskega 180.000, iz Belgije 100.000 in iz Turčije 50.000 lir. Sveti oče razpolagal bode o teh vsotah po svetu kardinalov in jih bode brzkone odločil za svrhe propagande.

(Nesreča.) V cementni tovarni v Mekinah pri Kamniku ponesrečil je 54letni oženjeni Janez Mrak. Prišel je pod veliko vodno kolo, ki ga je zmečkalo popolnoma, da je bil takoj mrtev.

(Velik požar.) Minoli teden v soboto popoldne nastal je ogenj v Št. Rupertu, fara Gomilsko, občina Braslovče. Vsled nengodnega vetra razširil se je ogenj po celi vasi, tako da je ostalo nepoškodovanih samo šest hiš, okolo

13 hiš pa je pogorelo. Razven tega veliko gospodarskih poslopij. Ognjegascév je bilo iz Zalca, Vranskega, Brasloveč, Št. Pavla. Proti koncu pripeljala se je tudi Celjska požarna bramba in tudi Celjski glavar je bil na pogorišči.

(Kako časti Praga češke pisatelj.) Pred kratkim slavila sta najodličnejša češka pisatelja Jaroslav Vrchlický in Svatopluk Čech — prvi svoj štirideseti rojstni dan, drugi petindvajsetletnico svojega pisateljavanja. Mestni svet Praški je ukrenil, da izrazi odličnima možema čutila prebivalstva tudi na ta način, da imenuje oba meščanoma, odpustivši jima običajne pristojbine, ter da pokloni vsakemu častni dar po 1000 kron v zlatu.

(Gozdni požar.) V ponedeljek okolu poludneva nastal je požar v takozvanem „Borštu“ pod Nanosom in so v

kratkem času zgoreli 4 orali gozda. Sumi se, da je ogenj zanetila zlobna roka. Škoda je precej velika in zadene tri posestnike. Župan g. Hinko Kavčič prišel je takoj z delavci na pozorišče in se je po daljnem trudapolnem delovanju posrečilo zaprečiti, da se požar ni razširil še bolj.

(Zaplenjene kose.) V Judenburgu na Štajerskem zaplenila so oblastva v neki tovarni nedavno 250.000 kos, ker niso bile izdelane po predpisih zakona, to je, da niso imele užganega imena izdelovateljevega. Ker je tovarna propala s svojim ugovorom, uničile se bodo zaplenjene kose ter pretopile v železo.

(Sežiganje mrličev) je vprašanje, s katerim se bo v kratkem bavil državni zbor. Neko Dunajsko društvo prosi za uvedenje sežiganja mrličev, sklicuje se pri tem na druge države, kjer se sežiganju nihče ne protivi. Z ozirom na to, da je sežiganje mrličev v zdravstvenem oziru dosti bolje, kakor navadno pokopavanje, in ker ni zakonitega ugovora, priporoča sanitarni odsek poslanske zbornice omenjeno prošnjo vladi v uvaževanje. No, če se naši vladi kaj priporoča, potem se to gotovo ne zgodi, in tako bo tudi s sežiganjem mrličev.

(Nepoboljšljivi loteristi.) Znano je, da je poslanec dr. Roser velik nasprotnik male loterije, proti kateri govori pri vsaki priliki v državnem zboru. Nedavno govoril je svoj 27. govor proti loteriji. A kaj se zgodi? Loteristi pogodili so prav lepo terno, ki je prišla v Brnu. Stavili so: 27 (to je bil namreč dr. Roserja 27. govor), 5 (kar pomenja loterijo) in 69 (kar pomenja mnogo govoriti). Dne 1. t. m. visele so resnično vse tri številke v rudečih baryah v Brnu. Potem naj pa še kdo govori proti mali loteriji! Loteristom se res ne pride do živega.

(Prekanjen cigan.) Na Zagrebškem semnji opeharil je cigan Janko Hudorović prav drzno nekega konjskega prekupovalca. Ko je cigan hodil po semnji, zapazi dva lepa konja, privezana na kolcu. Gospodar kônj pil je v bližnji krčmi. Cigan se postavi poleg konj in se dela, ko da bi gledal po kakem kupcu. Res se mu pridruži kmalu konjski prekupovalec in vpraša po ceni kônj. Oba dam za 100 gld., pravi cigan, udarita si v roko, cigan vzame stotak in jo popiha. Ko je prekupovalec nakupil še nekaj družih konj, hoče vse skupaj odpeljati. Zdaj pa se oglasi prvi lastnik, ki je mej tem prišel nazaj, rekoč: „Stojte, gospod, to sta moja konja!“ ter odpelje svoja konja. Prekupovalec pozove policijo, a pokazalo se je, da je cigan s tujimi konji ogoljufal prekupovalca.

(Češki Sokoli) Sokolska ideja ni nikjer tako ukoreninjena in nima nikjer toliko privrženec, kakor v Čehih. Na Češkem je skoro v vsakem večjem kraju sokolsko društvo, a tudi v tujini se Čehi ne izneverjajo tej ideji in imajo sedaj češka sokolska društva v Draždanah, v Hamburgu, Chemnitzu, Menakovu in v Parizu; na Dunaju je pet sokolskih društev, v Ameriki jih je pa v raznih krajih celo 46 in vedno se ustanovljajo nova. Čehi vedó, da so sokolska društva najmočnejša ovira raznarodovanju.

(Samomor.) V Javorniku ustrelil se je predzadnjo nedeljo zjutraj 34letni Janez Ž. v trenutku, ko so prišli orožniki ponj, da ga odvedejo v zapor. Bil je takoj mrtév. Ostavil je vdovo in jednoletno dete.

(Čudna kazen.) V Žrečah na spodnjem Štajerskem sta delala mož in žena v gošči. Mož je na drevesu sekal veje, žena pa jih je vezala skup. Mej delom sta se nekaj sprla in mož zažene sekuro v ženo. Nje ni zadel, pač pa je padel sam z drevesa tako nesrečno, da se je ubil.

(Sleparski „Arabe“.) V samostan frančiškanov v Beljaku prišel je tujec iskat prenočišča. Kazal je neko arabsko pisanje in se delal, ko da ne zna nič nemški govoriti. Frančiškani, katerim se je „Arabe“ zdel sum-

ljiv, poslali so po redarje. A tujec se je hotel z revolverjem upirati in so ga komaj ukrotili ter mu odvzeli orožje. Pokazalo se je, da je bil slepar doma z Nemčije.

(Prva hrvatska zdravnica.) Na vseučilišči v Zurichu v Švici pridobila je te dni gospica Mila Šviglin po dovršenih strogih skušnjah diplomu zdravnice, ter sme izvrševati zdravniško prakso. Doktorica Šviglin je rojena Zagrebčanka.

(Najden mrtvee.) V Radolni našli so te dni malo pod slapom truplo 50 do 60 let starega moža, ki je že kaka dva meseca ležalo v vodi in ga torej ni bilo mogoče spoznati. Po obleki soditi bil je drvar, ki ga je brčkone zasul snežni plaz. Poizveduje se, kdo bi utegnil biti ponesrečeni.

(Uboj.) Predzadnjo nedeljo sprli so se kmetski fantje v gostilni Janeza Oranča v Retnjah v tržiškem sodnem okraju. Fran Ažman potegnil je Franu Štaretu divjega petelina pero s klobuka, kar je dalo povod prepiru, ki je končal s pretepom na ulici. Ažman zabodel je hlapca Frana Košenino z žepnim nožem dvakrat tako nesrečno, da je Košenina umrl malo minut pozneje. Ažmana so odvedli v zapor v Tržič.

(Dvojen samomor.) Trgovski pomočnik na Dunaji, Viljem Protzer, stanoval je že dlje časa vkupno s svojo ljubinko, šiviljo Ano Pragl. Njegovi roditelji so se zelo upirali tej zvezi in sina odgovarjali. Ker se zaljubljenca nista mogla pošteno združiti in jima ni ngajal divji zakon, sklenila sta umreti. Pred nekoliko dnevi našli so ljudje oba mrtva v njuni sobi.

(Zopet otrok zgorel.) Vratarjeva žena Marija Zolja v Trstu ostavila je pred kratkim svoja dva otroka sama doma in zaprti sobi. Kmalu potem čuli so sosodje grozen krik iz vratarjevega stanovanja. Ulomili so vrata in našli mlajšo, triletno deklico vso v plamenu begati po sobi. Prenesli so siroto takoj v bolnico, kjer je pa že pol ure pozneje umrla vsled opeklin. Starejši petletni otrok je tudi opečen, a le lahno. V stanovanju ni bilo sledu ognju. Gotovo sta se torej otroka igrala z vžigalicami in se je tako deklici unela obleka.

(Roparski napad.) Na potu mej Lokavcem in Ajdovščino napadel je te dni neznan lopov nekega trgovca, kateri je imel pri sebi 1500 goldinarjev denarja. Napadalec je trgovca sunil z nožem, a ta se ga je srečno ubranil. Odločnost trgovčeva je preplašila napadalca, da jo je naglo odkuril. Orožniki zasledujejo lopova jako skrbno, a doslej brezuspešno.

(Nadebuden dečko.) V nekem Tržaškem hotelu zasledila je policija nadobudnega dečka, nekega dijaka iz Brzezanya v Gališki, starega šele 16 let. Fantič je v spremstvu svoje ljubice utekel z doma in v naglici vzela nekaj preveč denarja soboj. Ko so ga v Trstu, kamor ga pa ljubica ni spremila, preiskali, našli so pri njem še 676 gld.

(Ker ni moža dobila.) Na nekem mostu v Berlinu odložila je te dni neka deklina pred ljudmi svojo ruto, sezula čevlje in nogovice ter je vse zagnala v vodo, potem pa hotela sama skočiti z mosta. Gledalci tega čudnega prizora so priskočili in jo zadržali ter odvedli v bolnico, kjer je od togote dobila krč. V bolnici hotela je pobegniti. Rekla je, da ne more dobiti moža, da torej nima nič od življenja in se je zato hotela utopiti.

(Od smeha umrl.) V neki Londonski blaznici umrla je střežajka vsled tega, da ni mogla ustaviti smeha, ko je nekdo pripovedoval šaljivo povest. Ko so jo razparali, našli so, da se je nabrala v srčnem mehurčku neka tekočina, ki je uplivala na delovanje srca in prouzročila smrt.

(Ljubezniv unuk.) V mestu Pizzo di Calabria živel je star poštenjak Fran Rossi. Mož si je prištedil lepo

imeti in sorodniki čakali so nestrpnost njegove smrti. Ker pa Rossi vzlic večletni boleznem le ni umrl, dosadilo se je sorodnikom čakanje, posebno presumptivnemu dediču, 18letnemu unuku Karlu. Ta je starega moža kar na kratko zadušil in pobral, kar mu je prišlo pod roke. Še predno se mu je posrečilo zbežati v Ameriko, prijela ga je policija.

(Amerikansko sleparstvo.) Nedavno prijavil je neki list v San Francisku nastopno naznanilo: „Kdo hoče zaslužiti 2000 dolarjev? Omenjeno vsoto izplačal bode g. Matew Pepemint onim petim ameriškanskim državljanom, ki bodo tako prijazni, da obedujejo z njim bodočo soboto. Po obedu, ki bode izboren, pa mora vsak gost, predno sprejme novce, izpolniti še nastopni pogoj: Snesti mora ali živo podgano, ali surovo kačo, skledo zajčkovih očij v ocatu, četrt ducata krtov ali pa torto iz papirja. Prvo došli sme si izbrati mej temi petimi „deserti“. — Kaj se

ne stori za 2000 dolarjev! Oglasilo se je res kakih 20 konkurentov za ta čudni obed, izmed katerih se jih je izžrebalo pet, ki so se pogumno podali na delo. Gostili so se v jednom prvih hotelov prav izbornost za najboljšimi jedmi in vini. Gostitelj pripovedoval jim je, kaj ga je napolnilo na to čudno misel, da je bil namreč tudi on siromak, ki bi za toliko novecev storil najneverjetnejšo stvar in da zdaj hoče dati priliko, lahko zaslužiti si 2000 dolarjev. Na to prineso natakariji gori omenjenih pet jedil. Pogumno se jih lotijo vsi in kmalu bilo je končano. Najtežje šlo je s živo podgano. Ko so pojedli vsak svojo jed, zakliče gostitelj: Izbornost! dobro teknilo! in odide, da prinese denar — a nihče ga ni več videl. Dve uri čakali so nanj ubogi osleparjeni jedilci, ki so morali naposled še plačati svoj obed sami. Gostitelj pa je skupil 4000 dolarjev za prodane sedeže gledalcem tega upravo ameriškega prizora in jo je popihal.

Poučne stvari.

Ušiva goved.

Goved postane ušiva, če jo zanemarjaš in ne čediš, kakor je treba. Zlasti se uši hitro zaredijo pri odstavljenih teletih in sploh mladi govedih, če je slabo rejena; zaredijo se pa tudi pri kravah, če jih revno preživljaš in ne skrbiš za potrebno snago. Ušiva goved je zlizane in mršave dlake. Po tem znaku je najhitreje spoznaš. Uši pa najdeš posebno na šinjeku, okoli rogov in pri ušesih, na vratu, pa tudi po plečetu in hrbtu. Uši povzročé srbečico, vsled katere se živali ližejo in drgnejo.

Za pokončevanje uši je mnogo pripomočkov. Nekaj izmed teh je tudi škodljivih kakor n. pr. petrolej, bencin zmešan z oljem, karbolno olje, mazilo živega srebra, močna tobakova kuhanica. Zelo priporočila vredna so pa sledeča zdravila:

1.) Krompirjeva kuhanica ali kuhovina, t. j. voda, v kateri se je krompir kuhal. S tako vodo je goved izmivati na ušivih mestih in uši bodo kmalu poginile. Moč te vode prihaja od neke strupene snovi „solanin“ po imenu, ki se izloči pri kuhanju iz krompirja;

2.) drgnjenje ušivih mest z močnim sadnim ocatom ali jesihom, ali pa tudi s petroljem, če smo mu primešali lanenega olja. Na 1 del petroleja vzemi 4 dele lanenega olja. Vselej pa je treba potem pridno rabiti česalo in ščet, da se ne bodo uši v novič zaredile.

Pridelovanje zgodnjega krompirja.

Pridelovanje zgodnjega krompirja se prav dobro izplača v bližini večjih krajev, kjer ga je lahko in za lepo ceno prodati. Posebno lepe dohodke daje v takih slučajih listim gospodarjem, ki ga pridelujejo v večji meri.

Za zgodnji krompir treba je rodovitne in rahlje zemlje. S svežim gnojem je ne smemo gnojiti, marveč mora imeti staro moč v sebi od gnoja, katerega smo leto prej napeljali za kako drugo rastlino. Kakor hitro se spomladi zemlja toliko osuši, da jo je moč obdelovati, saditi je zgodnji krompir in sicer v jamice, ki so na vse štiri strani po 45 centimetrov vsaksebi. V vsako jamico vložiti je v enaki razdalji po 4 krompirje, katere je potem pokriti 8 centimetrov na debelo z zemljo. Po dovršeni saditvi dati je še na vsako jamico drobnega konjskega gnoja, ki naj varuje krompir pred pozno slano. Namesto

gnoja rabiš v ta namen lahko tudi pleve, žaganje, zrahljano čreslo itd. Kakor hitro so krompirjevi pognanki pribodli iz zemlje (kar je treba opazovati) odstraniti je pazljivo dotični gnoj a pustiti ga je še zmeraj poleg jame, da zamoremo z njim nahitroma pokriti jamice, ako bi utegnula slana nastopiti. Če se pa ni več bati slan, odstraniti je popolnoma gnoj (pleve, itd.) in obdelovati je krompir po navadnem načinu. S takim ravnanjem dobimo prav lep in zgodnji pridelek.

Pobrananje ozimnega žita.

Brano si še vsemu premalom izkoriščujemo. Rabimo jo pri nas le za plugom, kedar je treba brazde poravnati in zemljo površno zdrobiti ali pa kedar je treba seme zavlačiti. Drugod si vedó brano še drugače v prid obračati in to isto bi bilo tudi za nas potrebno.

Z brano se priporoča strn ali ozimno žito spomladi prevlačiti zaradi tega, da se zrahlja zemlja, ki se je med zimo strdila vsled težkega snega. S takim brananjem se mlade žitne rastlinice takorekoč okopljejo, kar izdatno pripomore k boljši rasti. Skorja, katero mislimo z brano zdrobiti, pa ne sme biti predebela, kakor tudi sploh ni priporočati brane za pretežke zemlje, kjer bi utegnula brana mlade rastline s kepami vred iz zemlje potrgati. Na taki zemlji se brana spomladi le tedaj priporoča, če je žito pregosto, ker ga je treba potem izredčiti.

Pregoste setve je spomladi vsigdar z brano zredčiti. Brana nam opravlja v takih slučajih izvrstno delo. A tudi redkim setvam pomaga brana k boljši rasti, ker prisuje na mlade rastline obilo rahle zemlje, vsled česar se začne žito dosti močnejše razreščati. Z brano zatiramo pa tudi plevel.

Dobro pobranana strn postane v par dneh tako živo in temne zelene barve, da jo je veselje gledati. Najbolj se brananje sponaša pred dežjem, seveda, ko je bila zemlja že dovolj osušena za to delo.

Loterijske srečke

dne 16. marca t. l.

Brno 84, 18, 70, 34, 26.

Tržne cene v Ljubljani

dne 15. marca t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	8	—	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	6	70	Surovo maslo, "	—	78
Ječmen, "	6	25	Jajce, jedno	—	02
Oves, "	6	—	Mleko, liter	—	10
Ajda, "	5	75	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, "	4	41	Telečje	—	62
Koruza, "	5	50	Svinjsko	—	64
Krompir, "	3	20	Koštrunovo	—	40
Leča, "	13	—	Pišanec	—	65
Grah, "	13	—	Golob	—	22
Fižol, "	9	—	Seno, 100 kilo	—	267
Maslo, kgr.	—	98	Slama, "	—	232
Mast, "	—	66	Drva trda, 4 metr.	—	7
Špeh frišen	—	56	" mehka, 4 "	—	5

J. Kunčič

izdelovatelj soda-vode

v Ljubljani,
v Križevniških ulicah št. 10
filijalka v Lescah, Bled,

priporoča čast. p. n. občinstvu in gospodom gostilničarjem svojo dobro izdelovalnico dobre, zdrave ukusne soda-vode.

Zunanja naročila izvršujejo se točno. (16-5)

Zobni zdravnik

SCHWEIGER

stanuje v

hótelu „Pri Maliči“

II. nadstropje, št. 25-26.

Ordinuje vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne. (2-6)

Ob nedeljah in praznikih od polu 10. do polu 1. ure.

Najnovejše zobe, zobovja in plombiranje.

Jurčiča zbrani spisi

XI. zvezek

dobiva se v „Narodni Tiskarni“, pri Ant. Zagorjanu in v vseh knjigarnah.

Cena nevezanemu izvodu 60 kr., vezanemu 1 gld.

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**, — odstranjuje **zobne bolečine** z usmrtenjem živca (11-6)

zobozdravnik A. Paichel,
poleg čevljarskega mostu, v Köhler-jevi hiši, I. nadst.

Brata Eberl

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.
Tovarna za oljnate barve, lak in pókost.

Glavni zastop
Bartholijevega originalnega karbolineja

Maščoba za konjska kopita in usnje. (5-6)

J. Traun v Ljubljani

mehanični mlin, tovarna ješprenjčka in jestiha, trgovina s špecerijo, žganjem, žitom, pridelki in drvami

priporoča veliko zalogo svojih izdelkov:

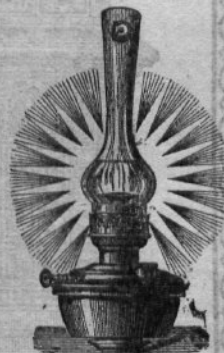
pšenično, ajdovo, rično in koruzno moko, ješprenj, ješprenjček in pšeno, najmočnejši in najokusnejši **vinški kis** in **kisov cvet**. Priporoča tudi **špecerijsko blago**, žganje, špirit, suhe in **oljnate barve**. Kupuje vse **domače pridelke** in priporoča mnogovrstna, zanesljivo **kaličja semena**. Živinorejcem priporoča **zadnja moka za živino**, ker je ceneji in izdatnejši kot druga sredstva. (3-6)

Zunanja naročila se hitro in natančno izvrše.

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13

(6-6)

priporoča slavnemu občinstvu in prečisti duhovščini, svojo bogato zalogo **lestencev**, **oljnatih podob**, **zrcal**, kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete n. pr. **stekleno**, **porcelanasto** belo in rujavo **prsteno blago**, **raznovrstne svetilnice** viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice i prave **kroglaste cilindre „Patent Marian“**, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Ign. Faschinga udove

Ključavničarnica v Ljubljani, Suknarske ulice šte. 3

priporoča bogato svojo zalogo **štedljivih ognjišč** solidnega dela po najnižjih cenah in vsprejema tudi vsakovrstna **stajbinska dela.** (7-6)

Zunanja naročila izvršujejo se točno.

A. Schäffer

rokovičar in obvezarijar
Kongresni trg 7. **Ljubljana** Kongresni trg 7.

Velika zaloga vseh
kirurških obvez in kilnih pasov.
Velika izbira in zaloga vsakovrstnih rokovic iz c. kr. pr. dvorne tovarne J. E. Zacharia na Dunaji; zavratnikov, manšet, angleških in francoskih dišav, modercev itd. (4-6)

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na Starem trgu št. 1, nasproti železnemu mostu.

Tu se dobivajo vsake vrste kmetijski stroji, kakor tudi blagajnice, varne pred tatom in ognjem. P. n. gospodinjnam, šiviljam krojačem in čevljarjem priporočam svoje izvrstne

šivalne stroje

mного ceneje, nego drugod za katere tudi 5 let jamčim (garantiram). (8-6)
Popravila izvršujejo se pri meni točno in po ceni.

Karol C. Holzer

Ljubljana, Dunajska cesta (12-6)

zaloga
špirta, žganja, špicerijskega blaga in barv. (13-6)

Najnižje cene.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna družnik
Ljubljana, Mestni trg 15.

Adolf Hauptmann

tovarna. (9-6)

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

v Ljubljani, ob vogalu Resljeve ceste št. 41 v lastni hiši in filijata: Slonove ulice št. 10-12.

"NARODNA TISKARNA"

priporoča po nizke ceni

VIZITNICE

v elegantnej obliki.

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (14-6)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigliva opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.